

RELIGIÓ

El bisbe de Sigüenza defensa la memòria de les víctimes de Franco

▶ José Sánchez parla d'«injustícia històrica» i, així, es desmarca de la cúpula catòlica

▶ Diu que és «difícil» condemnar en bloc el franquisme i afirma que va tenir «bondats»

ANTONIO M. YAGÜE
MADRID

El bisbe de Sigüenza, actual president de la Comissió de Migracions i exsecretari general de la Conferència Episcopal Espanyola (CEE), José Sánchez, es va desmarcar ahir de la postura oficial de la jerarquia catòlica i va defensar el dret a reivindicar la memòria dels familiars afusellats i enterrats en fosses comunes durant la guerra civil i el franquisme. El prelat va dir que té amics al seu poble, Fuenteguinaldo (Salamanca), els pares dels quals van ser executats pel bàndol nacional i que van lluitar «fins al final» perquè les seves restes fossin traslladades d'una fossa comuna a un cementiri. «És una injustícia històrica i s'ha d'arreglar d'alguna manera», va subratllar.

El bisbe va participar en un programa especial de la cadena Ser a Guadalajara abans d'anar a la cerimònia de beatificació de 498 màrtirs de la guerra civil que tindrà lloc diumenge a Roma, i va advertir que abans de la guerra «també hi va haver morts de l'altra banda».

NEN DE POSTGUERRA // Sánchez, de 77 anys, va ser capellà d'immigrants espanyols a Alemanya durant gairebé 20 anys, i va recordar que quan era petit, després de la guerra, va viure l'exaltació d'un bàndol, el franquista. «Comprenc que va ser una lectura parcial des [de la banda] dels vencedors, però és perillós que es faci una lectura parcial des de l'altra», va apuntar, referint-se a la llei de memòria històrica que es tramita al Congrés dels Diputats.

El número dos de la CEE del 1993 al 1998 va explicar per què a l'Església li resulta difícil condemnar el franquisme en bloc: «Una cosa és la persona de Franco i els seus adlèters i una altra, condemnar-ho tot. Va ser una època que va durar 40 anys i que va tenir maldats, però també va tenir bondats».

RELACIÓ AMB EL GOVERN // El bisbe va dir que «la vida no és tan maniquea i el bé i el mal estan molt barrejats i barrejats», i va advocar per la reconciliació i el perdó. Va reconèixer que la relació amb el Govern «no és bona, però mai ha estat fàcil». «Tenim plantejaments i objectius diferents», va dir, i va culpificar l'Executiu d'haver entrat «massa fort» en tres camps sagrats per a l'Església: matrimoni, avortament i educació. ■

▶▶ El pistolero ▶ Serra apareix en aquesta foto, portada del llibre de Mir, que mostra una patrulla de control, però l'autor no ha revelat qui és.

Un pistolero i 46 beats

Una desena part dels religiosos que seran beatificats demà van ser víctimes del patroller anarquista Josep Serra ■ El documentalista Miquel Mir en publica el diari

MAURICIO BERNAL
BARCELONA

Dotze anys més tard, el pistolero anarquista va decidir explicar el que va passar aquella nit. En un quadern de tapes negres va escriure que la matinada del 9 d'octubre va participar en la massacre de 46 monjos maristes als afores del cementiri de Montcada, i va recordar que per executar-los els van dir que es posessin de cara a la paret. Era el 1936 i el pistolero anarquista formava part de les patrulles de control encarregades d'escombrar els anti-revolucionaris de Barcelona.

No era la primera vegada que participava en una cosa així, però aquella matinada va tornar a pensar que els veritables enemics no eren a l'Església, sinó a l'oligarquia. «Matances com aquesta van fer molt de mal a les patrulles de control», va escriure. Des d'aquella nit han passat més de sis dècades, i ara els 46 frares maristes formen part del grup de 498 religiosos màrtirs de la guerra que demà seran beatificats en una cerimònia multitudinària al Vaticà. Qualsevol que sigui mínimament propens a fer comptes no podrà obviar l'evi-

dència: gairebé una desena part d'aquests beatificats van ser víctimes del pistolero anarquista.

Els documents de la FAI

El seu nom era Josep Serra i va morir el 1974 a Londres, on va viure exiliat gairebé mitja vida. Si ara la seva història és de domini públic és perquè el seu diari va caure el 1998 en mans del documentalista Miquel Mir, que durant anys ha investigat

▶ LA PARADOXA

El dietari de Serra va servir per accelerar el procés a favor dels maristes

la violència revolucionària i fa uns quants setmanes va publicar un llibre que es basa íntegrament en les 58 pàgines manuscrites del quadern de tapes negres: *Diari de un pistolero anarquista*.

«Fa uns anys em van encarregar ordenar tota la documentació de la FAI (Federació Anarquista Ibèrica) que havia estat trobada a Londres —explica—. Entre aquests docu-

ments, que havien estat uns quants anys al pis de Serra, hi havia, entre altres coses, 742 ordres dirigides a les patrulles de control, bàsicament confiscacions i detencions de persones. I també hi havia el diari d'aquest patroller, on explicava la seva vida des dels seus començaments en l'anarquisme fins a l'exili».

El diari ha estat nou anys en poder del documentalista de Banyoles, que ha portat a terme, explica, «una llarga tasca de documentació i comprovació de dades» abans de decidir-se a publicar l'obra. Difícilment podria haver trobat un moment més oportú: en plena discussió sobre la llei de la memòria històrica i gairebé la vigília de la beatificació massiva. El relat cru de Serra descriu les atrocitats comeses a la rereguarda republicana.

Amb la sang calenta

Serra va formar part de les patrulles de control entre l'agost i el novembre del 1936. Com que era conductor i entenia de mecànica, li van assignar un camió. «Amb la nostra patrulla vam fer detencions violentes i vam matar persones per la seva po-

ca simpatia per la revolució», va escriure. «Quan sortíem ja sabíem on havíem de fer el registre o detenir, excepte en les sortides a la nit en què teníem ordre de matar, durant els primers mesos». «Recordo que un dels detinguts, abans de morir, ens va dir que no sabia per què el matàvem. Però el vam fer callar perquè la nostra feina era matar i la seva, morir». La puntuació i l'estil són de l'original. L'ortografia està arreglada.

Els 46 maristes formaven part d'un grup de 200 que havien sortit dels seus amagatalls enganyats per la FAI, que els havia promès portar-los a la frontera a canvi de diners. «Aquella nit vam treure el grup de frares dels calabossos de la primera galeria per transportar-los en vehicles al cementiri de Montcada. Quan hi vam arribar, els vam fer baixar dels vehicles i caminar fins a les parets del cementiri, i els vam obligar a posar-se de cara a la paret per executar-los». Paradoxalment, el botxí ha tingut un paper clau en la beatificació de les seves víctimes: Mir va facilitar una còpia del diari que va accelerar el procés. ■